

Про культурну асиміляцію: Яке ваше етнічне підґрунтя/національність? Ви нею пишаєтесь? Яка є одна річ, якою ви пишаєтесь у вашій національності? Яка є одна річ, якою ви не пишаєтесь? Ви коли-небудь відвідували країну, в якій не говорять вашою мовою? Як ви почувалися? Хто іноземці в вашій країні зараз?

Про еміграцію: якщо щось, до чого ви маєте дуже сильні почуття, у вас відніметься, чи захочете ви залишити вашу країну? Подумайте про людей, з якими б ви захотіли попрощатися перед від'їздом? Про скількох людей ви подумали? Як би ви з ними попрощалися? Пілігрими не могли взяти багато речей з собою. Які б найдорожчі речі для себе ви взяли, якби могли взяти лише одну валізу?

Про допомогу: згадайте, як останній раз ви надавали допомогу. Як люди сприйняли вашу допомогу? Чи зробили б ви це сьогодні по-іншому? Що вам важче: пропонувати допомогу, допомагати чи отримувати допомогу? Що ви відчуваєте, коли просите про допомогу?

Висновки... Таким чином, викладений вище матеріал свідчить, що навчання читання іншомовних текстів на трьох рівнях спонукає студентів не лише до читання й усного мовлення, але й думати, діяти, відчувати. Вони вчаться знаходити дійсні життєві цінності. Навчання таким шляхом у старшій школі і ВНЗ допомагає людині правильно визначити свій шлях у житті. Хоча є багато досліджень з навчання читання, все ще існує необхідність подальших досліджень навчання читання з виховною метою.

Література

1. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. – М.: Академия, 2004. – 224 с.
2. Clarifying Values Through Subject Matter: Appreciations for the Classroom. // Language Learning. – 1990. – № 27 (1). – P. 64-77.
3. Clarke M., Silberstein S. Toward a realization of psycholinguistic principles for the ESL reading class. // Language Learning. –1990. – № 27 (1). – P. 135-154.

Анотація

У статті наголошується на важливості виховання молоді у школі і ВНЗ під час навчання читання на уроках іноземної мови. Вихованню загальнолюдських цінностей на уроках приділяється недостатньо уваги, оскільки основною метою навчання є обговорення інформації, фактичного матеріалу тексту. Обговорення прочитаного на рівні загальнолюдських цінностей дає широкую можливість ще й для навчання усного іншомовного мовлення.

Аннотация

В статье подчеркивается важность воспитания молодежи в школе и ВУЗах во время обучения чтению на уроках иностранного языка. Воспитанию общечеловеческих ценностей на уроках уделяется недостаточно внимания, поскольку основной целью обучения является обсуждение информации, фактического материала текста. Обсуждение прочитанного текста на уровне общечеловеческих ценностей даёт большие возможности ещё и для обучения устной иноязычной речи.

Подано до редакції 21.03.2009.

© 2009

Корольова Н.В.

ДИДАКТИЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Нові стратегічні орієнтири розвитку загальної і вищої освіти зумовили необхідність пошуку таких підходів до практики підготовки майбутнього інженера-педагога, які формують фахівця нового типу – інженера-педагога-дослідника, який готовий до інноваційної діяльності, уміє не тільки застосовувати на практиці вже відомі способи вирішення педагогічних проблем, але і здібного до самостійного проектування педагогічних систем, процесів і ситуацій. На цю особливість підготовки інженера-педагога звертають увагу стандарти вищої професійної освіти, де як одна з характеристик діяльності інженера-педагога виділена готовність до конструювання і проектування освітнього процесу. Тим часом, проведений нами аналіз педагогічних джерел показав, що рівень вивченої проблеми формування готовності інженера-педагога до педагогічного проектування ще недостатній, а в деяких її аспектах практично не досліджений. Так, до цих пір не розглянуті в комплексі особливості і суть дидактичного проектування, його теоретичні основи, готовність інженера-педагога до вибору змістовних і процесуальних альтернатив, не визначені цілі, зміст, технології, механізм розгортання процесу формування готовності студентів до дидактичного проектування тощо. Крім того, стан освітньої практики свідчить про наявність ряду суперечностей:

- між новими тенденціями в розвитку сучасної освіти і неадекватністю практики підготовки фахівця до їх реалізації у вищій школі;

- між новим типом професійної діяльності інженера-педагога, орієнтованої на використання різноманітних технологій навчання, і неготовністю його до їх застосування тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Формування нових напрямів педагогічної науки кінця 80-х початку 90-х рр. XX ст. зумовило активізацію

досліджень в області проектування. Виробляються різноманітні підходи до вивчення проектування: як особливого механізму управління в освіті, як категорії дидактики, як алгоритм створення педагогічних систем. Проте, дотепер в педагогічній літературі не сформувалось однозначного розуміння терміну “педагогічне проектування”: по-перше, це розуміється як спосіб створення моделей навчання (І.Г. Щедріков, Дж. Джонсонс), по-друге – як процес створення педагогічних проектів (В.С. Безрукова, Е.С. Заїр-Бек, В.Р. Імакаєв, Т.І. Шамова, О.С. Гребенюк, Е.А. Крюкова, Н.О. Яковлева), по-третє – одна з педагогічних функцій, а також як спосіб педагогічної діяльності і мислення (В.А. Болотов, І.Ф. Ісаєв і ін.); цілісне рішення педагогічної задачі (В.О. Сластьонін та ін.); як багатокрокове планування (В.П. Беспалько); ідеальна побудова задуму і його практичне втілення (Н.Г. Алексєєв, В.І. Слободчиков та ін.).

Формулювання цілей статті... Робота присвячена розгляду понять “проектування”, “педагогічне проектування”, виявленню особливостей і сутності дидактичного проектування, його теоретичних основ.

Виклад основного матеріалу дослідження... Ю.К. Бабанський розглядає поняття “проектування” як цілеспрямований вид діяльності, метою якого є формулювання і моделювання уявлення про майбутню діяльність (виробничу або невиробничу), призначену для задоволення суспільних і особистих потреб; про майбутній кінцевий результат; про майбутні наслідки, які виникають в результаті створення і функціонування її продукту [2]. Тобто проектування є необхідною складовою техніко-економічного і матеріального розвитку суспільства, оскільки воно заздалегідь визначає цілі досягнення певних народногосподарських результатів.

У педагогіці термін “проектування” запозичений з технічної галузі знань, де він означає створення випереджаючої проєкції того, що потім буде матеріалізоване. Проектування припускає створення проекту, задуму, ідеї, з реалізацією яких пов'язано життя тих, хто навчається, – найважливіший чинник розвитку освіти і практика його організації багатообразна. Більшістю авторів проектування розглядається як усвідомлена і цілеспрямована поетапна діяльність, що закінчується створенням певного продукту як результату реалізації цієї діяльності, як діяльність по створенню образу майбутнього, передбачуваного явища. Так, наприклад, Н.Г. Алексєєв стверджує, що проектування – це діяльність, під якою розуміється в гранично стислій характеристиці промислювання того, що повинне бути. При цьому автором виділяються ідеальний характер дії та її націленість на прояв чого-небудь в майбутньому [1]. В.С. Безрукова розуміє педагогічне проектування як попередню розробку основних деталей майбутньої діяльності учнів і педагогів. В першу чергу, відзначає учений, проектується діяльність учнів і педагога, оскільки саме вона є головною ланкою будь-якого об'єкту проектування (педагогічної системи, педагогічного процесу, педагогічної ситуації) [3]. Проектування, як відзначає Н.П. Сибірська, є одним з аспектів творчості людини і засновано на плануванні, прогнозуванні, ухваленні рішень, розробці, науковому дослідженні [6].

Таке розмаїття думок в педагогічній літературі пояснюється складністю феномена і його багатоаспектністю. На нашу думку, найбільш вдале трактування терміну “педагогічне проектування” пропонує Н.О. Яковлева, що визначається як цілеспрямована діяльність педагога по створенню проекту, що є інноваційною моделлю педагогічної системи, орієнтованою на масове використання” [7].

Виходячи з вищесказаного, в сучасній педагогіці проектування розглядається в двох аспектах: як “ідеальна” розумова діяльність і діяльність, що включає також реалізацію задуму. Перший підхід до проектування відбитий в роботах В.С. Безрукової, В.Е. Радіонова, А.П. Тряпичіної, В.В. Серікова, Г.Е. Муравьовой і ін. На думку В.І. Гинецинського Н.І. Ільєсова, Н.А. Галатенко, Н.А. Алексєєва, Е.С. Заїр-Бека, І.А. Колесникової, Ю.К. Чорного, О.Г. Прікоти, А.В. Зеленцової, Л.Н. Захарової, В.М. Соколова, А.М. Саранова та ін., проектувальна діяльність включає реалізацію проекту, тобто не обмежується областю ідеального.

Аналіз літературних джерел показав, що сьогодні діяльність по педагогічному проектуванню може вивчатися та здійснюватися на різних рівнях: філософському, загальнонауковому (методологічному), конкретно-науковому і науково-методичному, кожен з яких має свою змістовну спрямованість. Встановлено, що в рамках педагогічного проектування виділяється дидактичне проектування як самостійний напрям, пов'язаний із створенням різноманітних проектів навчання.

Процес становлення у майбутніх інженерів-педагогів готовності до дидактичного проектування повинен носити цілеспрямований, системний, творчий характер і базуватися на концепціях інноваційного навчання. Оптимальна техніка проектування, що формується при цьому, шляхом освоєння майбутнім педагогом мотиваційно-сміслових, змістовних і організаційно-виконавчих компонентів діяльності забезпечує реалізацію інноваційної стратегії і тактики навчання учнів.

В.І. Горова, Р.І. Кузьмінов під дидактичним проектуванням розуміють складну багатоступеневу діяльність вчителя, яка направлена на розробку моделей дидактичних систем різного рівня складності й процесів їх здійснення. Таким чином, об'єктами дидактичного проектування можна вважати дидактичні системи, дидактичні процеси, а також дидактичні ситуації [4].

На думку Л. Клінгберга, під дидактичним проектуванням слід розуміти розумове передбачення педагогом процесу навчання і його результатів. Формою ж дидактичного проектування є дидактичний проект, який дозволяє

представити освітній процес у вигляді цілісної системи навчальних занять, взаємопов'язаних з етапами навчального процесу: цільовому, змістовому, операційно-діяльнісному, контрольно-регулювальному, рефлексії.

Як і будь-який проект, дидактичний проект навчальної теми повинен володіти певні властивості: актуальність, прогностичність, раціональність, реалістичність, цілісність, контрольованість, чутливість збоєм [4]. Їх відсутність може призвести до того, що бажані результати не будуть отримані зовсім або будуть отримані в пізніші терміни та з більшими витратами.

В.С. Безрукова, наприклад, розуміє дидактичне проектування як діяльність, що включає етап створення моделей освіти, проектів освіти та педагогічних конструкторів [3]. При цьому моделювання передбачає створення законів, статутів, концепцій розвитку освітніх структур, що відбивають загальну характеристику педагогічних систем. Їхнім створенням займаються спеціальні органи освіти.

Викладацькі колективи на основі моделей створюють стандарти освіти для підготовки фахівців. Існують такі стандарти освіти: освітньо-кваліфікаційні характеристики, освітні програми і засоби діагностики. На основі названих документів викладачі повинні створювати проекти навчання на рівні підготовки фахівців (соціально-економічної, фундаментальної, природничо-наукової, професійної). Далі ці проекти деталізуються до рівнів окремих дисциплін і тем.

О.Е. Коваленко визначила структурні елементи поняття "дидактичне проектування": метою дидактичного проектування є трансформація технічних знань у педагогічну систему; суб'єктом є інженер-педагог; основними характеристиками особистості є професійна спрямованість, професійна компетентність і професійно значущі риси особистості; предметом цієї діяльності є, з одного боку, наука, техніка, технічне знання, технічна інформація, а також виробничий процес, який є основою галузі, а з іншого – початкові умови навчання у ВНЗ; засоби – це технічні, дидактичні засоби, які дозволяють оптимізувати процес навчання; умови – матеріально-технічні та дидактичні норми організації навчального процесу, базові знання учнів, психофізіологічні характеристики навчальної групи; процес включає аналіз діяльності фахівця; розробку змісту освіти фахівця; діагностику мети і стану навчання; підготовку інформаційних матеріалів; вибір технології навчання; продуктом є дидактичний проект навчання, виконаний на рівні професійного навчального закладу, спеціальності, дисципліни й теми, а результат – це знання, уміння, навички, сформовані професійно-важливі якості особистості. Іншими словами, автор розглядає дидактичне проектування як методичну діяльність, тобто діяльність щодо створення проекту навчання [5].

Створення дидактичного проекту передбачає формування в інженерів-педагогів методичних умінь. Формувати ці вміння можна в рамках вивчення теоретичного курсу методики професійного навчання, під час проходження педагогічних практик, при написанні курсової роботи та методичної частини дипломного проектування.

Висновки... У такий спосіб поетапно переходячи від рівня до рівня, досягається мета методичної підготовки – навчання дидактичному проектуванню. У результаті студенти здобувають досвід трансформування технічного знання в навчальний процес, що може бути описаний у вигляді системи типових завдань професійної готовності. У цьому випадку параметри цілей у заданій системі типових завдань можуть бути представлені у вигляді переліку конкретних умінь, використовуваних при створенні проекту навчання.

Література

1. Алексеев Н.Г. Проектирование и рефлексивное мышление // Развитие личности. – 2002. – №2. – С.48-58.
2. Бабанский Ю.К. Оптимизация процесса обучения. М., 1997. – 287 с.
3. Безрукова В.С. Проективная педагогика. – Екатеринбург.: Деловая книга, 1996. – 344 с.
4. Горюва В.И., Кузьминов Р.И. К вопросу о проектировании содержания в образовательном пространстве современного вуза // Проектирование инновационных процессов в социокультурной и образовательной сферах: Матер. 6-й Междунар. научно-метод. конф. – Сочи, 2004. – С.87-89.
5. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: Підруч. для інженерів-педагогів, викладачів спецдисциплін системи проф.-тех. та вищ. освіти / О.Е.Коваленко. – Х.: Видавництво НУА, 2005. – 387 с.
6. Сибирская М.П. Педагогические технологии: теоретические основы: Ир проектирование. – СПб., 1998. – 372с.
7. Яковлева Н.О. О педагогическом проектировании // Профессиональное образование. – 2001. – №5.– С.13-14.

Анотація

У статті розглядаються поняття "проектування", "педагогічне проектування", особливості і сутність дидактичного проектування, його теоретичні основи.

Аннотация

В статье рассматриваются понятия "проектирование", "педагогическое проектирование", особенности и сущность дидактичного проектирования, его теоретические основы.

Подано до редакції 18.04.2009.

Рекомендовано до друку канд. пед. наук Кулешовою В.В.